

||| månadens epiztel

Förekomst av *Salmonella dublin* i Skåne och uppmärksamhet kring import och hållande av exotiska

djur avhandlas i årets sista Epiztel. Texten är den här gången enbart sammanställd av Jordbruksverket (SVJ). Kontaktperson är Charlotta Lindqvist, SVJ.

SALMONELLA DUBLIN I SKÅNE

I mitten av oktober spärrades en stor mjölkbesättning i Skåne med anledning av fynd av *Salmonella dublin*. Djurägaren hade sedan några månader märkt en nedgång i mjölkproduktionen med ca 25 procent och en kraftigt försämrad kalvhälsa med bland annat diarré, lunginflammationer, ledinflammationer och ökad kalvdödlighet. Diagnosen salmonellos ställdes i samband med obduktion av tre kalvar, där samtliga var positiva för *Salmonella dublin* vid odling från inre organ. Detta är första gången på mer än 20 år som *Salmonella dublin* påvisats i Skåne.

Vid utredning kunde ett mycket högt smitttryck i besättningen konstateras, salmonella kunde påvisas vid odling i över hälften av proverna i kogrupperna. En av orsakerna till det höga smitttrycket tros vara att den årliga stallrengöringen utfördes med högtryckstvätt med kor i ladugården. Tidigare erfarenheter visar att man kan få en kraftig spridning av salmonella med de aerosoler som bildas vid högtryckstvätt/hetvattentvätt.

Sjukligheten och smitttrycket hos de unga djuren var högt eftersom skötsel av kalvar och rutiner kring kalvningar gjorde att de unga djuren blev smittade i hög utsträckning.

Besättningen misstänks ha fått in salmonella vid inköp av en grupp kvigor i början av sommaren. Gården som de aktuella kvigorerna kommit ifrån är under utredning och de serologiska proverna indikerar smitta även där.

Det aktuella fallet visar på vikten av att provta för salmonella och låta obducera sjuka kalvar om man ser typiska symtom i besättningen. Fallet visar även på vikten av provtagning och isoleringsförfarande vid inköp av djur. Nedsatt mjölkproduktion är den viktigaste orsaken till förlorad inkomst i mjölkbesättningar med *Salmonella dublin*, enligt en färsk dansk avhandling (Torben Dahl Nielsen, 2012). I detta fall har den sänkta mjölkproduktionen orsakat djurägaren en mycket stor ekonomisk förlust.

IMPORT OCH HÅLLANDE AV EXOTISKA DJUR

Den 4–5 oktober hölls ett FVE-seminarium (Federation of Veterinarians of Europe) i Bryssel som handlade om import och hållande av exotiska djur.

Varje år importeras en stor mängd exotiska djur till Europa utan att det finns tillräcklig kunskap om deras behov eller om de sjukdomar de kan bära med sig. Gränskontrollveterinärer har ofta en svår uppgift i att identifiera arterna i fråga och fastställa att de uppfyller EUs hälsokrav. För många av dessa djur finns heller inga smittskyddsregler på plats och det saknas kunskap om vilka sjukdomar som är relevanta att införliva i regelverken. Veterinären är ofta den enda person som kan uppmärksamma de problem som är förknippade med import av exotiska djur och har därför ett stort ansvar när en exotisk patient hamnar på undersökningsbordet.

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijournalen ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Gränskontrollveterinärer har ofta en svår uppgift i att identifiera exotiska djurarter och fastställa om de uppfyller EUs hälsokrav. Nya arter kan föra med sig okända smittor.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Aktuella problem

I korthet kan problematiken sammanfattas i följande punkter:

Nya arter kan föra med sig okända smittor. Omfattningen av de smittor som redan introduceras via exotiska sällskapsdjur är idag okänt. Risken för okända sjukdomar ökar dessutom om djuren är vildfångade, då det i de flesta av EUs medlemsstater, dock inte i Sverige, är tillåtet att hålla vildfångade djur. Inom sällskapsdjursbranschen är rörligheten inom Europa stor eftersom privatpersoner reser till internationella mässor och köper med sig hem de sällskapsdjur de tycker om. Det är tillåtet att inom EU resa med upp till fem sällskapsdjur per person. Ett konkret exempel är pygméigelkotten som är ett djur som har blivit mycket populärt

som sällskapsdjur även i Sverige. Den insjuknar dock vid ca tre års ålder i en neurologisk sjukdom, Wobbly hedgehog syndrome (WHS), som det än så länge finns mycket bristfällig kunskap om.

Främmande arter kan komma på ”fri fot” och föröka sig okontrollerat och därmed skapa stora problem för de inhemska arterna. Exempelvis har den grå ekorren trängt undan den vanliga röda ekorren i Storbritannien och orsakar just nu stora skador i naturen i Italien.

Djurskyddsproblem kan uppstå på grund av att kunskap saknas om artens behov både hos djurhållaren, men även hos behandlande veterinär eller annan räddgivare (t ex intresseorganisationerna).

Vildfångade djur kan vara olagligt infångade i naturen och smugglade till EU under grymma förhållanden. Det är viktigt att vara medveten om de mycket höga marknadspriser vissa djur betingar och att man tänker på gällande CITES- och artskyddsregler när man träffar på en exotisk patient.

Närkontakt mellan människor och sällskapsdjur är oundviklig. Det är därför viktigt att djurägarna känner till de risker som hållandet av vissa djur kan medföra, t ex reptiler och salmonella eller papegojor och psittakos.

Kunskap om lagregler nödvändig

Under FVE-seminariet visade Belgien, som ett möjligt lösningsförslag, upp en ”positiv lista” över de djur som man får hålla som sällskapsdjur i landet. Alla andra djur är förbjudna om inte specifikt undantag ges.

Oavsett hur man väljer att hantera den ökande volymen exotiska djur är det viktigt att alla inblandade aktörer samarbetar på ett konstruktivt och framåtsyftande sätt. Smittskydd, djurskydd och artskydd (CITES) ska alltid beaktas och vara en självklar kompetens hos oss som arbetar med dessa djur. ■

noterat

Unga hundägare beredda att lägga mest på veterinärbesök

■ En hund går i genomsnitt till veterinären 1,5 gång per år, men yngre hundägare (18–29 år gamla) gör veterinärbesök oftare. Det visar en undersökning från försä-

ringsbolaget If som publicerades den 21 november. Åtta procent av hundägarna tar hunden till veterinären fyra gånger eller fler varje år, men bland de yngre ägarna gör var femte (18 procent) ett besök hos veterinären minst fyra gånger om året. Tio procent av alla hundar kommer aldrig till veterinären.

I genomsnitt är svenska hundägare beredda att betala drygt 5 000 kronor per år ur egen ficka för veterinärvård, enligt

Ifs statistik. Nära tre av tio (31 procent) är beredda att betala 10 000 kr eller mer. Därtill kommer de kostnader som försäkringen står för, om man har en sådan. Bland hundägare mellan 18 och 29 år är betalningsviljan ännu större. I snitt är man beredd att betala 6 000 kronor och mer än fyra av tio (42 procent) är beredda att betala 10 000 kr eller mer.

Undersökningen baseras på svar från 729 hundägare mellan 18 och 74 år. ■